

Jeszcze o pracy pt. „Dzieje piśmiennictwa leśnego w Polsce do roku 1939”

Еще о работе „История лесной литературы в Польше до 1939 года”

More about the Study Entitled — „The History of Forestry Literature in Poland up to 1939”

Krytyczne uwagi prof. S. Tyszkiewicza do pracy pt. „Dzieje piśmiennictwa leśnego w Polsce do roku 1939”, ogłoszone w „Sylwanie” nr 3/1961, mimo ukazania się odpowiedzi autora prof. A. Żabko-Potopowicza („Sylwan” nr 1/1962) wymagają moim zdaniem niezbędnych uzupełnień w celu wyjaśnienia pewnych nieścisłości.

Zupełny brak prac krytycznych obrazujących dorobek wiedzy leśnej w Polsce lub syntetycznie ujmujących choćby tylko pewne jej działy, wskazuje na to, jak bardzo potrzebna była praca tego rodzaju. Fakt, że w pierwszej takiej pracy są pewne luki lub zniekształcenia proporcji, nie umniejsza zasług jej autora, który zresztą zdawał sobie sprawę z jej niedoskonałości i braków.

Surowa lecz cenna jest krytyka tej pracy, choćby dlatego, że przyszłym badaczom dziejów piśmiennictwa leśnego, w Polsce wskazuje kierunki badań w tej dziedzinie i przestrzega przed płytkim ich ujęciem.

Chronologiczne i syntetyczne ujęcie dziejów piśmiennictwa leśnego, zwłaszcza jeśli się chce równocześnie wiernie nakreślić sylwetki autorów, wydaje się zadaniem nie mieszczącym się w jednej pracy. Pomimo wymienienia aż 1 245 pozycji prof. Żabko-Potopowicz nie objął nie tylko całości prac związanych z tematem, lecz opuścił w niej wiele kapitalnych nawet dzieł (np. D. Szymkiewicza).

Intencją krytycznych uwag prof. S. Tyszkiewicza była „*chęć sprostowania nieścisłości i pomyłek zauważonych*”. Lecz i on pomyłek nie uniknął.

Kreśląc sylwetki autorów wymienionych prac oprzeć się trzeba nie tylko na piśmiennictwie ściśle leśnym, lecz na całej ich spuściźnie pisarskiej. Prof. Tyszkiewicz w swych uwagach krytycznych pisze np.: „*Dzieje piśmiennictwa leśnego mogą zadziwić wypowiedzianymi w nich stwierdzeniami i informacjami. Oto niektóre z nich. A. Kozikowski, powszechnie znany z działalności, wykładów i licznych publikacji, profesor ochrony lasu miał jakoby szczególnie dużo uwagi poświęcić ochronie przyrody*”.

Nie wnikając w dalsze zastrzeżenia prof. S. Tyszkiewicza, znając również wyjaśnienia autora pracy, wskazujące na błędy korekty, pragnę również dla sprostowania nieścisłości donieść, że oprócz tego iż A. Kozikowski w latach 1920—1939 był czynnym członkiem Państwowej Rady Ochrony Przyrody i brał żywy udział w pracach tejże Rady, to pozostawił wiele publikacji z zakresu ochrony przyrody.

Oprócz wymienionego przez prof. Żabko-Potopowicza artykułu z „Sylwana” (rocznik 1916) pt. „Opis puszczy Białowieskiej” należy wymienić pracę napisaną wspólnie z W. Szaferem pt. „Limba u źródeł Łomnicy” („Sylwan”, 1914), pracę wspólną z S. Kulczyńskim i T. Wilczyńskim pt. „Czarna Hora jako rezerwat przyrodniczy” („Ochrona Przyrody”, 1926), pracę pt. „Skutki srogiej zimy 1928/29 w Pieninach” („Ochrona Przyrody”, 1930) oraz artykuły naukowe, jak np. „Bóbr niegdyś a dziś” („Sylwan”, 1915), „Tępienie kaczek i gęsi” („Łowiec Wielkopolski”, 1910), „Nowe prądy w ochronie roślinności przed owadami” („Sylwan”, 1913), „Chrońmy kreta” („Ochrona Przyrody”, 1927), „Bobry w okolicy Kossowa na Polesiu” („Czasopismo Przyrodnicze, 1929) i inne.

W świetle podanych danych słabną nieco zastrzeżenia prof. S. Tyszkiewicza. Uwagi te pragnę podać do wiadomości Czytelnikom „Sylwana” ponieważ „*verba volant, scripta manent*”.

Kazimierz Kozikowski